

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक २७, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ कौला गा. अष्टमी/नवमी, ति. सं. २०७४ असोज २७ गते शुक्रबार OCT 2017 मूल्य रु. ५।-

‘नेमकिपाले एकल उम्मेदवारी दिने’

काठमाडौँ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभाको चुनावमा नेपाल मजदुर किसान पार्टीले एकल उम्मेदवारी दिने बताउनुभएको छ ।

रफत सञ्चार क्लबले सोमाबार आयोजना गरेको अन्तरसंवाद कार्यक्रममा बोल्दै अध्यक्ष रोहितले भारतको इसारामा बनेको वाम गठबन्धन नेपाल आत्मनिर्भर नहोस् भन्ने चाहनाअनुरूप भएको हो भन्नुभयो । उहाँले प्रचण्ड र भट्टराईलाई थाहा भएको कुरा भारतलाई थाहा छैन भन्नु हास्यास्पद रहेको टिप्पणी गर्नुभयो । मार्क्सवाद पुरानो भयो भन्ने नयाँ शक्ति पार्टीका बाबुराम

भट्टराई र प्रचण्ड भारतको ट्रोजन हर्स (Trojan Horse) हो - उहाँले भन्नुभयो ।

एमालेले भारतीय

विस्तारवाद र साम्राज्यवादी नीतिको विरोध नगरेको बताउँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले सरकारका सबै विधेयक र नीतिलाई समर्थन गर्ने एमालेले

प्रमुख प्रतिपक्षीको धर्म ननिभाएको बताउनुभयो ।

देश र जनताको हितको लागि नेमकिपा जहिल्यै अग्रसर हुने बताउँदै साम्राज्यवादी नीतिको विरोधमा पनि संघर्ष गर्दै जाने अध्यक्ष बिजुक्छेले बताउनुभयो ।

नेपालको कूटनीतिक पक्ष कमजोर हुँदा नेपालको राजनीति भन् भन् फोहोर हुँदै गएको बताउँदै नेता बिजुक्छेले जालीफटाहा र जनविरोधीसँग नेमकिपाको गठबन्धन कदापि हुँदैन भन्नुभयो ।

नेपालमा राजनीतिक चेतनाको विकास नहोस् भन्ने भारतको चाहनाबाट नेपाल सचेत हुनुपर्ने बताउँदै उहाँले नेपाल-भारतबीच सिमाना नियमित गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

कीनपामा निरञ्जन श्रेष्ठ प्रशासन प्रमुख

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिका प्रशासन प्रमुख (कार्यकारी अधिकृत)मा बृटवल निवासी निरञ्जन श्रेष्ठ नियुक्त हुनु भएको छ ।

२०५५ सालबाट सरकारी सेवा सुरु गर्नुभएका श्रेष्ठ २०७२ मा उपसचिव भई स्थानीय विकास मन्त्रालयमा कार्यरत हुनुहुन्थ्यो ।

यसभन्दा अघि कार्यकारी अधिकृतको रूपमा कीनपामा कार्यरत सुमन कुमार

काकीको सरुवा भएको छ भने सूचना अधिकृत सुजिन्द्र महर्जन पनि काजमा मन्त्रालयमा सरुवा भएको छ ।

भूकम्प पीडितलाई धितो जमानीबाट ऋण उपलब्ध

काठमाडौँ । मन्त्रिपरिषद्को सोमबारको बैठकले भूकम्प पीडितको घर निर्माणका लागि सामूहिक जमानीमा निर्व्याजी ऋण उपलब्ध गराउने कार्यविधि संशोधन गरी धितो जमानीबाट पनि ऋण उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ ।

अर्थमन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्कीले मन्त्रिपरिषद्को बैठकपछि भूकम्प पीडितलाई घर बनाउन

सामूहिक जमानीमा निर्व्याजी गराउने कार्यविधि संशोधन गरी धितो जमानीबाट पनि ऋण उपलब्ध गराउने निर्णय भएको सञ्चारकर्मीलाई जानकारी दिनुभयो ।

बैठकले राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको दरबन्दी संगठन संरचनालाई स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको मन्त्री कार्कीले बताउनुभयो ।

नेपाल सम्बत् ११३८ समल र धुसीबाट आयोजना गरिने

काठमाडौँ । यस वर्षको नेपाल संवत् ११३८ मनाउन साहित्यकार चित्ररञ्जन नेपालीको अध्यक्षतामा २१ सदस्यीय मूल समारोह समिति गठन गरिएको छ ।

नागरिकस्तरमा गठन गरिएको उक्त ‘न्हु दँया समारोह समिति’ ले वर्षभरि नेपाल सम्बत्बारे राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहमा प्रचारप्रसारलगायत विभिन्न गतिविधि गर्नेछ । समितिका पूर्व अध्यक्ष सल्लाहकार रहनेछन् ।

नेपाल सम्बत् ११३८ शुभकामना ग्याली संचालन यस वर्ष लुनिभा मिसाः पुचः धुसीको आयोजना हुने भएको छ ।

त्यस कार्यक्रम भव्यताका साथ सफल पार्न बिना महर्जनको संयोजकत्वमा ने.सं. ११३८ नयाँ वर्ष आयोजक समिति गठन गरेको छ ।

ने.सं.११३८ नयाँ वर्ष यही कार्तिक ३ गते हुने कार्यक्रममा

मण्ड र मौलिक संस्कृतिक ढोका प्रतियोगिता हुने आयोजकले जनाएको छ ।

त्यसैगरी कीर्तिपुरमा यस वर्षको न्हु दँ ग्याली कीर्तिपुर समल टोलबाट हुने भएको छ । न्हु दँ मनाउन रत्न बहादुर महर्जनको संयोजकत्वमा १५ सदस्यीय मूल समारोह समिति गठन गरेको छ ।

आगामी कार्तिक ३ गतेदेखि नेपाल सम्बत् ११३८ सुरु हुन्छ । सम्बत्का प्रवर्तक साख्वालाई राष्ट्रिय विभूतिको रूपमा सम्मान गरिँदै आएको छ ।

एमाले माओवादी हुने हो कि माओवादी एमाले ?

– दीनबन्धु केसी

एमाले र माओवादी केन्द्रसमेत पार्टी एकता हुने निर्णयले अहिले एमाले माओवादी हुन्छ कि माओवादी एमाले हुन्छ भन्ने प्रश्न तेर्सिरहेको छ । यो प्रश्न सर्वसाधारण जनता, कूटनीतिज्ञहरूबीच मात्र होइन स्वयं ती दलका नेता तथा कार्यकर्तामा उठिरहेको छ । प्रदेशसभा र प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा सूर्य चिन्ह लिएर

निर्वाचन लडे माओवादी केन्द्रको र हँसिया हथौडा लिएर लडे एमालेको अस्तित्व या पहिचान गुम्ने डर उनीहरूमा छ ।

एमाले र माओवादीबीचको एकता देश र जनताकेन्द्रित भएको देखिँदैन । त्यस एकताभित्र सत्ता र शक्तिको स्वार्थ रहेको छ । एमालेलाई एउटै दलले बहुमत प्राप्त सरकार गठन गर्न नसक्ने पीर छ भने माओवादी केन्द्रलाई एकपछि अर्को बदनाम र गिर्दै गइरहेको पीर छ ।

एमालेलाई आफ्नै पार्टीको नेता प्रम भइरहने धोको छ भने माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाललाई राष्ट्रपति बन्ने धोको रहेको अभिमत पनि प्रकाशमा आएको छ ।

कम्युनिष्ट सिद्धान्त र विचारबाट नभिजेकै कारण कम्युनिष्ट भनिने नेताहरूमा नेतृत्वको होडबाजी छ । त्यही होडबाजीको कारण दल विभाजित भएको हो । एमाले र माओवादी केन्द्रबीच पार्टी एक भएको नेतृत्व

कसले गर्ने सन्दर्भमा विवाद चरमोत्कर्षमा नपुग्ला भन्न सकिँदैन । पार्टी एकता गर्ने हल्ला त पिट्यो तर त्यो कम्युनिष्ट पार्टीको एकता होइन । कम्युनिष्टको विचार छोडेर एमालेले बहुदलीय जनवादलाई अगाडि सारेको छ भने माओवादी केन्द्रले पनि संसदमा पसेर शान्तिपूर्ण बाटो लिएको छ । यसकारणले पनि एमाले र माओवादी केन्द्रको एकता कम्युनिष्टहरूको एकता होइन ।

पुरस्कारको सूचना

२०७२ बैशाख १२ र २५ गतेको विनासकारी भूकम्प र त्यसपछिको पराकम्पनका कारण यस कीनपा वडा नं. ५ र ८ पाँगाका घर पूर्ण क्षति भई पुनःनिर्माण गर्ने बेलामा हाम्रा परम्परागत नेवारी कला, संस्कृति कलात्मक ढाँचामा नगरपालिकाबाट नक्सा पास प्रक्रियाबाट निर्माण इजाजत प्राप्त गरी निर्माण गरी सकेका भूकम्प पीडितहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप नगद पुरस्कार दिने हुनाले यही असोज २५ गते देखि २ हप्ताभित्र निवेदन दर्ता गर्नु हुन सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई सूचित गरिन्छ ।

निवेदन साथ चाहिने आवश्यक कागजातहरू:

- १) निवेदकको नागरिकताको फोटोकपी
- २) भूकम्प पीडित कार्ड
- ३) नक्सा पास निर्माण इजाजतपत्र

निवेदन बुझाउने स्थान: नास:घ: भवन, पाँगा

समय: विहान ७ देखि ९ बजेसम्म

पाँगा विकास सरोकार केन्द्र

पाँगा, कीर्तिपुर- ८

जाखामा विद्युत तारले जमिन ढोग्यो

पाँगा । कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ५ जाखामा विद्युतको खम्बा ढलेपछि टेको राखेर ठड्याएपनि तारले जमिन ढोगेको छ ।

महिनौ दिन भइसक्यो तार भुलिएकोले बटुवालाई पनि बाटो हिँड्न समस्या र गाडि आउन पनि अप्ठ्यारो भएको छ ।

स्थानीय सुरेश महर्जनले सम्बन्धित कार्यालय विद्युत प्राधिकरणमा पटकपटक

जानकारी दिँदा पनि सम्बन्धित निकायले बेवास्ता गरेकोमा दुखेसो गर्दै आफ्नै घरमा विद्युत लाइन जडान गर्ने नयाँ विद्युत जडान शाखाका कर्मचारीले पोल र तारको अवस्था देखेपछि जडान नगरिफर्केको पनि गुनासो गर्नु भयो ।

वडा अध्यक्षको टोलमा यस्तो अवस्था हुँदा पनि ध्यान किन दिएन स्थानीयले प्रश्न उठाएका छन् ।

संसदको आयु

कार्तिक ४ सम्ममात्र

काठमाडौँ । संविधान सभाको लागि निर्वाचित सभासदहरू संविधान जारी सँगै सांसदमा रुपान्तरित व्यवस्थापिका सदस्यहरूको आयु कार्तिक ४ गतेसम्म रहेको छ ।

प्रदेश र प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा उम्मेदवार बन्न कुनै पनि सरकारी ओहदामा बहालवालाहरू नपाइने भएकोले यही कार्तिक ४ गतेबाट सांसदको समयावधि सकिने छ । कार्तिक ५ गते प्रदेश र प्रतिनिधिसभाको पहिलो चरणको निर्वाचनको मनोनयन दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक २७, २०७४ असोज २७ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

राजनैतिक मूल्य र मान्यतामा नेमकिपा

नेपालको राजनैतिक परिदृश्य एकपछि अर्को फेरिदैछ। राजनीतिक परिवर्तनमा जनताको शक्तिबाट हुने गरिन्थ्यो भने अहिलेको परिदृश्य निर्वाचनमा जित्ने मनसायले राजनीतिक गर्मी बढेको छ। प्रदेश सभा र प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनको मिति घोषणासँगै राजनैतिक दलको गठबन्धनलाई लिएर टिका टिप्पणी बेजोडले सुरु भयो।

राजनीति सिद्धान्तनिष्ठ, वैचारिक र दर्शनको आधारमा चल्दथ्यो र स्पष्ट गन्तव्य र लक्ष्य हुनुपर्दथ्यो।

तर अहिले देशमा चुनाव जित्नको लागि सत्ता स्वार्थमा डुबेर सिद्धान्त, विचार र दर्शन जुन राजनीतिक मूल्य र मान्यतालाई तिलाञ्जली दिएर प्रजातान्त्रिक एक धारमा सत्ताको पक्ष र विपक्ष कथित बामपन्थी र कम्युनिष्ट टोपी लगाएका एक धारमा आ-आफ्नो डम्फु बजाइरहेका छन्।

थ्रेस होल्ड (मत सीमा) को कारण पार्टीको धुवीकरण आदि इत्यादि जलपदै छन्।

अब देशमा सही ढंगले राजनैतिक मूल्य र मान्यता, पार्टी संचालनको सिद्धान्त, विचार र दर्शनको सत्य राजनीति नेमकिपाले मात्र गर्नेछन्।

प्रजातान्त्रिक गठबन्धन होस् या कथित कम्युनिष्ट बामपन्थी या थ्रेस होल्डबाट आत्तिएर पार्टी विलय भएकाहरूको लागि नेमकिपा राजनीतिक नैतिक मूल्य र मान्यता स्थापित गर्न एकलै चुनावी मैदानमा होम्ने भएको छ।

राजनीति राजनीतिको लागि मात्र होइन। देश र जनताको हितमा काम गर्ने मुख्य ध्येय हो। तर सत्तामा पुग्न नैतिक अनैतिक बन्धकमा राखेर जनताको मन जित्न माहिर ती दल अबको यो निर्वाचनले पाखा लाग्दै जानेछन्। एउटै दल एउटै चिन्हबाट चुनाव लडेर जाँदा आफ्नो अस्तित्व सत्ताको सर्टिफिकेटले दिँदैन भने बुझ्न अब जनतालाई गाह्रो हुनेछैन।

अमेरिकी साम्राज्यवादविरुद्ध संसारका जनता एक होऔं।

प्रज्वल

धम्कीको अगाडि प्रजग कोरिया कदापि भुत्तने छैन

संरा अमेरिकी साम्राज्यवादले दक्षिण कोरियामा ४० हजार भन्दा बढी अमेरिकी सेना र आणविक हतियार तैनाथ गरी प्रजग कोरियाविरुद्ध युद्ध अभ्यास र नाकाबन्दी गरेको कारण कोरियाली प्रायद्वीपमा तनाव बढेको हो। यो तनाव अन्त्य गर्न अमेरिकी साम्राज्यवादले आफ्नो सेना र आणविक हतियार विनाशर्त फिर्ता लिने र प्रजग कोरियाविरुद्धको युद्ध अभ्यास र नाकाबन्दी अन्त्य गरी मित्रता कायम गर्नुपर्ने हो। तर अमेरिकी साम्राज्यवादले प्रजग कोरियाको आणविक हतियार उत्पादनमा चीनसमेत जिम्मेवार भएको आरोप लगायो। संसारमा सबैभन्दा बढी आणविक हतियार उत्पादन र बिक्री गर्ने अमेरिकी साम्राज्यवाद नै हो। चीनले सुरुदेखि नै कोरियाली प्रायद्वीपको तनाव वार्ताद्वारा अन्त्य गर्नुपर्ने प्रस्ताव राख्दै आएको छ। चिनिया कम्युनिष्ट पार्टीका महासचिव एवं चीनका राष्ट्रपति सी जिन पिङले यो प्रस्ताव तीन हप्ता अगाडि पेरिस पुगेका जर्मन चान्सलर एन्जेला मर्केलसँगको भेटघाटमा पनि राखे। मर्केलले पनि सीको प्रस्तावलाई समर्थन गरिन्। अमेरिकी विदेशमन्त्री रेक्स टिलरसन चीन पुगेर राष्ट्रपति सीसँग अमेरिकाको प्रजग कोरियासँग सिधा सम्पर्क भइरहेको र वार्ता अघि बढाउन चीनको सहयोगको अपेक्षा गरे। राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले विदेशमन्त्री रेक्सलाई 'समय खेर फालेको' बताए। ट्रम्पले भने - 'प्रजग कोरियाविरुद्ध के गर्नुपर्छ हामी गर्छौं।' तर ट्रम्पले के गर्ने भन्ने स्पष्ट भनेनन्। युद्ध भएमा अमेरिकी साम्राज्यवादलाई नै हानी हुनेछ।

असोज ३ गते, संयुक्त राष्ट्रसंघको ७२ औं साधारणसभामा सम्बोधन गर्दै ट्रम्पले प्रजग कोरियाका नेता किम जङ उनलाई रकेटम्यानको आरोप लगाउँदै रकेट म्यान आफू र आफ्नो कार्यकाल दुवैको आत्महत्या गर्नेतर्फ उन्मुख रहेको बताएका थिए। ट्रम्पले आफ्नो सम्बोधनमा अमेरिका र आफ्ना सहयोगी देशहरूको संरक्षण गर्न प्रजग कोरियालाई पूर्णरूपले ध्वस्त पार्नुको विकल्प नरहेको उल्लेख गरेका थिए।

ट्रम्पको यो भनाइलाई प्रजग कोरियाका विदेशमन्त्री री योङ होले कुकुरको भुकाइ बताए। कुकुर भुक्दै गर्ने र हात्ती लम्कँदै जाने उखान दोहोर्‍याउँदै वास्तविक रूपमा दिमाग खुस्किएको ट्रम्पलाई देखाई दिने जवाफ दिएका थिए। प्रतिउत्तरमा ट्रम्पले उत्तर कोरियाली विदेशमन्त्रीले सानो रकेटम्यानले संयुक्त राष्ट्र संघको महासभामा सम्बोधन गरेको भए उनीहरूको आयु धेरै नहुने धम्की दिए। यो भनाइलाई विदेशमन्त्रीले प्रजग कोरियाविरुद्ध अमेरिकी

साम्राज्यवादले युद्धको घोषणा बताए। रीले संयुक्त राष्ट्रसंघको बडापत्रअनुसार प्रजग कोरियासँग आत्मरक्षाको अधिकार रहेको र प्रतिरक्षाको लागि अमेरिकी साम्राज्यवादका बमवर्षक र युद्ध विमानहरू प्रजग कोरियाको आकाशमा नभए पनि गोली हानेर खसाल्ने अधिकारसहित सबै अधिकार रहेको बताए।

तत्पश्चात अमेरिकी राष्ट्रपति कार्यालय ह्वाइट हाउसले अमेरिकाले प्रजग कोरियाविरुद्ध युद्धको घोषणा नगरेको र त्यहाँको सरकार परिवर्तनको पक्षमा नरहेको स्पष्टिकरण दियो। अमेरिकी साम्राज्यवादले बेलेमा आफूले एसियाको विभिन्न देशमा तैनाथ गरेको सेना र हतियार फिर्ता गर्नु बुद्धिमानी हुनेछ। एक्काइसौं शताब्दीको वैज्ञानिक युगमा संसारका न्यायप्रेमी जनता अमेरिकी साम्राज्यवादको युद्धको धम्की र गुण्डागर्दीलाई रूचाउँदैनन्। सन् १९५०-५३ को कोरिया युद्धमा पहिलोपटक पराजित अमेरिकी साम्राज्यवाद सन् १९७५ मा भियतनाम युद्धमा पुनः पराजित भएको थिए। अमेरिकी साम्राज्यवादले कोरियाली प्रायद्वीपमा युद्ध सुरु गरेमा कोरिया युद्ध र भियतनाम युद्धमा जस्तै फेरि उसको हार हुने सुनिश्चित छ।

नेपाल, भारतको उपनिवेश होइन

नेपालका प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले असोज ८ गते संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभामा सम्बोधन गर्दै कोरियाली प्रायद्वीपको तनाव वार्ताद्वारा समाधान गर्नुपर्ने बताए तर आतंकवादको अन्त्य गर्न नेपाल जुनसुकै सहयोग गर्न तयार रहेको पनि उल्लेख गरे। ट्रम्पले संयुक्त राष्ट्रसंघको ७२ औं महासभाको पहिलो वक्ता भएर प्रजग कोरियालाई ध्वस्त पार्ने र आतंकवादको अन्त्य गर्ने बताएपछि त्यसपछिका अधिकांश वक्ताले ट्रम्पको समर्थनको भाषा बोलेका थिए। नेपालका प्रधानमन्त्री देउवासँग पनि त्यही लघुताभास थियो। संसारको एक नम्बरको आतंकवाद अमेरिकी साम्राज्यवाद नै हो। आतंकवादविरोधी सबै देशले यसको विरोध गर्नुपर्छ। प्रधानमन्त्री देउवा, साम्राज्यवादविरोधी भएको भए संयुक्त राष्ट्रसंघको महासभामा

सार्वभौमिकता रक्षाको लागि संघर्षरत प्रजग कोरियाको आणविक हतियार कार्यक्रमको समर्थन गर्नुपर्छ। संसारका अन्य सार्वभौम देशले पनि संयुक्त राष्ट्र संघको ट्रम्पको सम्बोधनलाई प्रजग कोरियाविरुद्ध युद्धको घोषणा सम्झनु पर्दछ र त्यसको विरोध गर्नु पर्दछ। प्रजग कोरियाका विदेशमन्त्री रीले संयुक्त राष्ट्रसंघमा को रहने र को नरहने प्रश्न उठाएकोलाई गम्भीररूपमा लिएर सबै सार्वभौम देशहरूले अमेरिकी साम्राज्यवादको विरोध गर्नु पर्दथ्यो।

प्रजग कोरियाको आणविक कार्यक्रमहरूलाई भारतीय सञ्चारमाध्यमले पनि विरोध गर्दै आएका छन्। यो अमेरिकी साम्राज्यवादकै उक्साहटमा भइरहेको हो। भारतले अमेरिकी साम्राज्यवादसँग आणविक हतियार खरिद गर्ने र अमेरिकी सेना भारतमा तैनाथ गर्नेलगायत सन्धि गरेको छ। अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय विस्तारवाद मिलेर चीनको मुख्य भूमिबाट तिब्बतलाई अलग गर्न लागिपरेका दलाई लामालाई सन् १९५९ देखि भारतमा पालन पोषण गर्दै आएका छन्। २-३ महिना अगाडि भारतले आफ्ना सुरक्षाकर्मी चिनियाँ भूमि दोक्लामामा पठाई चीनको सडक निर्माण कार्य रोकेको थियो। चीनले विनाशर्त भारतीय सेना दोक्लामबाट फिर्ता हुनुपर्ने अडान राखेपछि भारत पछाडि हट्यो। दोक्लाममा भारतीय सेना पुग्नुमा पनि अमेरिकी साम्राज्यवादको उक्साहटले नै हो। अमेरिकी साम्राज्यवादकै कारण कोरियाको पुनः एकीकरण हुन नसकेको हो। चीनको प्रगतिदेखि ईश्वरत अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय विस्तारवाद चीनविरोधी गतिविधिमा धोती कसेर लागि रहेका छन्।

अमेरिकी साम्राज्यवादको नाकाबन्दी र बलपूर्वक देश विभाजनको प्रतिकार गर्दै प्रजग कोरियाले सन् २०१६ को नयाँ वर्षसँगै हाइड्रोजन बमको सफल परीक्षण गर्‍यो। पृथ्वीको अन्वेषण र वैज्ञानिक अनुसन्धानको लागि पटक पटक भू-उपग्रहको सफल प्रक्षेपण गर्‍यो र देशको उर्जा आपूर्ति गर्न आणविक परियोजना सञ्चालन गर्‍यो। अमेरिकी साम्राज्यवादले युद्धको

धम्की नदिएको भए प्रजग कोरियाले यो भन्दा द्रुततर प्रगति गर्ने थियो। भर्खरै प्रजग कोरियाले ६०-७० तलाको गगनचुम्बी महलसहितको सहर एक वर्षमै बनायो। प्रजग कोरियामा सार्वजनिक यातायातमा ट्रलबस, ट्राम, मेट्रोको राम्रो व्यवस्था छ, सबैतिर सफा छ। प्रजग कोरियाको यथार्थबारे नेपालको सरकारमा गएका पार्टी र तिनका नेताहरूलाई थाहा छैन। अमेरिकी साम्राज्यवादले दुष्प्रचार गरेजस्तो तिनीहरू प्रजग कोरियाका जनताले खान नपाएको भनेर प्रचार गर्दैछन्। नेपालको संसदमा प्रजग कोरियाबारे झुठा कुरा उठ्दा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सांसदहरूले प्रतिकार गर्ने र सत्य उजागर गर्ने कर्तव्य निर्वाह गरेका छन्।

सरकारमा गएका नेपालका नेताहरू आ-आफ्नो पार्टीको नेतृत्वमा आउनसमेत अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय विस्तारवादसामु आत्मसमर्पण गर्दछन्। बहुदलीय प्रजातन्त्र पुनः स्थापना भएयता २७ वर्षमा सार्वजनिक टेलिभिजनमा आएका दृष्य हेरेको खण्डमा सरकारमा गएका कुन-कुन नेता अमेरिकी साम्राज्यवाद र भारतीय विस्तारवादका दलाल हुनु भन्ने स्पष्ट हुनेछ। यसकारण नेपालको सुक्ष्म व्यवस्थापनमा भारतीय विस्तारवादको ठाडो हस्तक्षेप बढ्दो छ। अवैध डलरसहित पक्राउ परेका भारतीय नागरिक सञ्जय मिश्रलाई छुटाउन भारतीय राजदूतावासले पत्र लेखी नेपालको परराष्ट्र र गृह मन्त्रालयलाई दबाव दिएको समाचार हालै मात्र सार्वजनिक भयो। त्यसबेलाका परराष्ट्रमन्त्री मेहन्द्रबहादुर पाण्डे र गृहमन्त्री वामदेव गौतम दुवै एमालेका नेता हुन्। नेपाल र भारतका दुई परिवारबीच विहावारी नगर्ने सहमति हुँदासमेत हालैको एक घटनाअनुसार भारतीय राजदूतावासले नेपालको गृह प्रशासनलाई दबाव दिइ नेपाली पक्षलाई पक्राउ गराउने र क्षतिपूर्ति रु. १२ लाख दिनु भनी धम्की दिएको छ। यी दुई घटनाले नेपाल भारतको उपनिवेश भएको जस्तो देखाउँछ। तर सरकारमा गएका नेपाली नेताहरूले नेपालको आन्तरिक मामिलामा भारतीय हस्तक्षेपको विरोध गर्न सकिरहेका छैनन्।

भाषा, साहित्य व संस्कृतिया सः

नेवाः एफ.एम १०६.६

NewaFM
106.6 MHz

नेवाः एफ.एम. १०६.६

न्यामासिमा, चःधवाखा, किपू-२

फोन ल्याः ४३३४२२२

न्हिछिचछि (२४ सै घण्टा) न्यनादिसँ/न्यंकादिसँ

नेवाः जुयागुया गौरव यानादिसँ

अनक मिडिया प्रा.लि.

न्यामासिमा, चःधवाखा, किपू-२

इमेलः ankmedia.newafm@gmail.com

बाम एकता: हाँस्ने कि रूने ?

- जगन्नाथ लामिछाने

- युवक

दसैं सकिनै लाग्दा सामाजिक सञ्जाल र सञ्चार माध्यममा फैलिएको वाम एकताको खबरले नेपाली राजनीतिमा नयाँ तरङ्ग ल्यायो । राजनीतिक दलहरूले जनविश्वास गुमाउँदै गएको स्थितिमा, आगामी चुनावमार्फत् पाँच वर्षको लागि आफ्नो राजनीतिक भविष्य, सत्ता र शक्ति सुनिश्चित गर्नको लागि चुनावी तालमेल र वाम एकताको मुद्दा अगाडि सार्नु, एमाले, माओवादी र नयाँ शक्ति नेतृत्वको दूरदर्शिता नै हो ।

व्याउजस्ता राजनीतिक दल भ्रूण्डै दुई सयको हाराहारीमा राजनीतिक दलको संख्या रहेको नेपालमा कम्युनिष्ट पार्टी नाम गरेका दलबीच चुनावी तालमेल तथा एकीकरणको घोषणा स्वागतयोग्य हो । वामहरूका बीचमा सुरु भएको एकताले एकातिर नयाँ राजनीतिक दलहरू खोल्ने मोह निरुत्साहित गर्ने देखिन्छ भने अर्कोतिर आफूलाई प्रजातान्त्रिक भनेर चिनाउने दल, जस्तै- नेपाली कांग्रेस, राष्ट्रिय जनता पार्टी, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टीलगायत अरु साना दलमाथि पनि एकीकरण हुने वा बृहत् मोर्चा निर्माण गरेर आफ्नो राजनीतिक भविष्य जोगाउने दबाब सिर्जना गर्ने देखिन्छ । भागबन्डाको राजनीतिले आजित बनाएको अवस्थामा धेरै दलभन्दा थोरै दल बन्ने प्रक्रियामा देश अगाडि बढ्ने संकेत देखिनु पक्कै पनि राम्रो कुरा हो ।

यो कस्तो मिलन ?

कम्युनिष्ट पार्टी नामको हिसाबले यो मिलन स्वाभाविक भए पनि धेरैलाई यसले अलमल बनाइदिएको छ । कम्युनिष्ट आन्दोलन छाडेर नयाँ शक्ति निर्माण अभियानमा जुटेका बाबुराम, उग्रराष्ट्रवादको नारा बोकेर हिंडेका केपी ओली अनि जातीय र क्षेत्रीय मुद्दाको भरमा आफ्नो राजनीति टिकाएका प्रचण्डबीच पछिल्लो समयमा कहीं कतै पनि समान मुद्दा भेटिदैनन् । यिनीहरूले बोक्ने मुद्दा, यिनीहरूले अपनाएको जीवनशैली, यिनीहरूको सांगठनिक ढाँचा सबै हेर्दा कहीं कतैबाट यिनीहरू कम्युनिष्ट होइनन् । जताबाट हेरे पनि यो मिलन कम्युनिष्ट आन्दोलनलाई अगाडि बढाउने, देशमा सुशासन स्थापना गर्ने, भ्रष्टाचार अन्त गर्ने इमानदार प्रयास होइन । देशलाई राजनीतिक स्थिरता दिन अत्यावश्यक देखिए पनि यो मिलन नेताहरूले विगतमा गरेका भ्रष्टाचार, अनियमितता र अपराध कर्मबाट बच्न सकिने आशका साथ चालिएको अर्को लोकतान्त्रिक कदम हो । आज यो प्रयासलाई खुला दिलले स्वागत गर्नुपर्ने तर भोलिका दिनमा दण्डहीनता, भ्रष्टाचार, गुण्डागर्दी, कानुनविहीनता र बन्द समाजको अभ्यासलाई दैनिक राजनीतिमा वैधानिकता दिन सक्ने जोखिमलाई बढावा दिन सक्ने मिलन पनि हो यो ।

मिल्नेका कर्तुत

अहिले देशमा जेरजस्तो हालत सिर्जना भएको छ, यसको प्रमुख कारक तत्त्वहरू वाम

एकताको नाटक मञ्चन गरेर हामीलाई अर्को सपना बाँड्न अगाडि सरेका र दक्षिणपन्थ गठबन्धनको तयारी गरिरहेका नेतृत्व हुन् । चुनावको मुखमा चर्को भाषण गर्दै भोट माग्न आउँदा यिनीहरूले विगतमा गरेका कर्तुतबारे प्रश्न सोध्नु बिर्सनु हुँदैन ।

क) लोकमान प्रकरण: २०७० वैशाख १२ गते अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धानको आयोगको प्रमुखमा लोकमानसिंह कार्कीलाई नियुक्त गर्ने खेलाडी यिनै प्रचण्ड, बाबुराम, भ्रूलनाथ, शेरबहादुरहरू हुन् । लोकमानसिंह कार्कीले अरबौं रुपैयाँ भ्रष्टाचार गर्दै विदेश लगेको चौतर्फी शंका गरिएको छ तर लोकमानमाथि छानबिन र कानुनी कारबाही अगाडि बढाउनु त कता हो कता, उल्टै लोकमानका संरक्षक बनेका छन् यिनै वाम र दक्षिणपन्थी भनिने घटकहरू ।

ख) कर फर्छ्यौट काण्ड: २०७० सालमा रामशरण महत अर्थमन्त्री हुँदा स्थापना गरिएको कर फर्छ्यौट आयोगमार्फत् सेवाग्राहीबाट असुली गरिसकेको कर व्यापारीलाई भिनाहा गरेर भ्रूण्डै २१ अर्बभन्दा बढी रुपैयाँ राज्यलाई सिधै घाटा पुर्‍याउँदा पनि यसका प्रमुख नायकहरू यिनै वामपन्थी र दक्षिणपन्थी घटकबाट संरक्षित छन् । चुडामणि शर्मालाई बलिको बोको बनाइएको छ ।

ग) एनसेल लाभकर छुली प्रकरण: एनसेल लाभकर छुली प्रकरणमा किन्ने र बेच्ने पक्ष मिलेर ४० अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी लाभकर छुलेको विभिन्न तथ्याङ्कले देखाएका छन् । यिनै प्रमुख राजनीतिक दलका नेताहरूको मिलेमतो र संरक्षणमा यो सम्भव भएको हो । अख्तियारबाट अहिले अनुसन्धान भइराखे पनि वामपन्थी र दक्षिणपन्थी मोर्चाले यो मुद्दालाई अझै कमजोर बनाउने देखिन्छ । घ) माओवादी लडाकु शिविर: माओवादी नेतृत्वले २०६४ देखि ७० सालको बीचमा माओवादी शिविर व्यवस्थापनको नाममा भएको भन्दा ३००० लडाकु बढी देखाएर राज्य कोषबाट ४ अर्ब रुपैयाँ भ्रष्टाचार गरेको तथ्य सर्वविदितै छ । तत्कालीन सेना समायोजन विशेष समितिले पनि लडाकु र शिविरका नाममा राज्य कोषको व्यापक दुरुपयोग भएको निष्कर्ष निकाल्दै छानबिनको सिफारिस गरेको थियो । प्रचण्ड, महारालगायत माओवादी नेतृत्व भ्रष्टाचारको मुद्दामा तानिने भएकोले यो मुद्दा अख्तियारमा पुगेर पनि अगाडि बढ्न सकेको छैन । लोकमानसिंह कार्कीले माओवादी शिविरको मुद्दा अगाडि बढाउन खोजेको सुइँको पाएपछि अहिलेको वाम गठबन्धन (एमाले-माओवादी) मिलेर लोकमानमाथि महाभियोग प्रस्ताव संसद्मा दर्ता गराएका थिए ।

ड) नेपाल आयल निगम जग्गा खरिद प्रकरण: नेपाल आयल निगमलाई इन्धन भण्डारणका लागि जग्गा किन्ने निहुँमा निगमका प्रमुख गोपाल खड्का र माफियाको गिरोहले अनुमानित १ अर्ब ६७ करोड रुपैयाँ राज्यकोषबाट

भ्रष्टाचार गरेको प्रमाण छुताछुल्ल हुँदा पनि उनलाई पदबाट बर्खास्त गर्न दुई महिनाभन्दा बढी समय यो नेतृत्वले लगाएको थियो । यो अनियमिततामा प्रचण्ड, शेरबहादुर, केपी ओली सबैको संलग्नता भएको शंका गरिएको छ । सञ्चार माध्यमको चर्को सार्वजनिक दबाबपछि बाध्य बनेर गोपाल खड्कालाई उनीविरुद्धको प्रमाण सार्वजनिक भएको २ महिनापछि पदबाट बर्खास्त गरे पनि वाम एकताका नायक केपी ओलीले खड्कालाई पदबाट बर्खास्त गरेकोमा धेरै पटक सार्वजनिकरूपमा असन्तुष्टि व्यक्त गरे । खड्का पदबाट बर्खास्त भए पनि उनीमाथि थप अनुसन्धान र कारबाहीको बाधक यिनै नेतृत्व बनेका छन् ।

च) प्राइभेट मेडिकल कलेज प्रकरण र चिकित्सा शिक्षा: डा. गोविन्द केसी चिकित्सा शिक्षा र सेवा सुधारको माग गर्दै अहिले १३ औं पटक अनशनमा छन् । यिनका माग वामपन्थी (साम्यवादी) र दक्षिणपन्थी (समाजवादी) हरूको मुख्य राजनीतिक मुद्दा हुनुपर्नेमा, राजनीतिको आडमा शिक्षा, स्वास्थ्य क्षेत्रलाई प्रचण्ड, केपी ओली, शेरबहादुरहरू नाफामूलक व्यवसाय बनाउन निर्लज्ज उत्रेका छन् । आफ्नो पदीय मर्यादा र राजनीतिक दायित्व बिर्सेर यिनीहरूले पटकपटक चिकित्सा शिक्षा र स्वास्थ्यको क्षेत्रलाई आफ्नो र आफ्ना आसेपासेको व्यावसायिक फाइदाको लागि प्रयोग गरिरहेका छन् । आफ्नै नीति निर्माण तहमा बसेर आफ्नो र आफ्नाको निहित

पूँजीवादी सरकारमा गएका पार्टी वामपन्थी होइनन् !

भक्तपुर । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) ले एमाले र माओवादी केन्द्रबीचको तालमेल र एकीकरणको निर्णय वामपन्थी र कम्युनिष्ट एकता नभई सत्तालोलुप दुई पार्टीबीचको एकताको रूपमा मात्र बुझ्नुपर्ने बताउनुभएको छ ।

आइतबार मजदुर दैनिकका संवाददातासित कुराकानीको क्रममा अध्यक्ष बिजुक्छेले अहिलेसम्म सरकारमै रहेको पार्टी र पटक-पटक विगतमै पूँजीवादी सरकारमा गएका पार्टीहरू वामपन्थी हुनै नसक्ने र सिद्धान्त र विचारको आधारले पनि ती वामपन्थी र कम्युनिष्ट पार्टी होइनन् भन्नुभयो ।

संसदीय परम्पराका अर्थमा बेलायतको संसदको सभामुखको दायित्व बस्ने सरकार पक्ष सांसदहरू दक्षिणपन्थी र सरकारको विपक्षमा बायाँ बस्ने सांसदहरू वामपन्थी हुने गर्छ भन्दै उहाँले सरकारमै रहेको माओवादी पार्टी वामपन्थी होइन भन्नुभयो ।

अध्यक्ष बिजुक्छेले अगाडि भन्नुभयो, 'एमालेलाई प्रतिपक्ष भनिए पनि संसदमा एमालेले प्रतिपक्षको भूमिका खेल्ने काम गरेन । सरकारको नीति निर्णयको समर्थनमै जाने, सरकारले ल्याएका विधेयकको विरोध नगर्ने, राजनीतिक नियुक्तिहरूमा भागवण्डा गर्ने र राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय मामिलामै सरकारकै दृष्टिकोण बोक्ने पार्टी कसरी प्रतिपक्ष हुनसक्छ ? एमालेले प्रतिपक्षको भूमिका निभाउनै सकेको छैन । बरु संसदमा नेमकिपाले

प्रखर प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गर्दै देश र जनताको पक्षमा संघर्ष गर्दै आएको छ ।

एमाले र माओवादी केन्द्रले आफूहरू मात्र मूलधारको र सच्चा कम्युनिष्ट पार्टी भनी दाबी गर्छन् यसलाई कसरी लिने ? भन्ने प्रश्नको जवाफमा अध्यक्ष बिजुक्छेले भन्नुभयो- 'सरकारमा गएर निर्वाचन घोषणापत्रको प्रावधान लागू नगर्ने, बहुसंख्यक कामदार वर्गको हितमा कुनै काम नगर्ने, शिक्षा र स्वास्थ्योपचार नि:शुल्क गर्न नमान्ने, स्वयं कर निर्धारणको सिद्धान्त लागू गरी १ करोड करको ठाउँमा २-३ लाख तिरे पुग्ने गरी पूँजीपति वर्गलाई पोस्ने र कालो धनलाई सेतो बनाउन सहयोग गर्नुहुने कसरी कम्युनिष्ट र वामपन्थी हुनसक्छन् ?' त्यस्तो भए कथित वामपन्थी गठबन्धन र वाम तालमेललाई कसरी बुझ्नुपर्ला भन्ने जिज्ञासामा अध्यक्ष बिजुक्छेले भन्नुभयो- 'सरल भाषामा भन्नुपर्दा यी गठबन्धन उहाँले सरकारमै रहेको माओवादी र सरकारमा पुग्ने खेलमात्र हो । देश र जनताको हितमा कुनै काम हुने सम्भावना देखिन्न ।' यो गठबन्धन बनाउने पार्टी एकीकरणका निमित्त चीनको दबाबबाट भएको भन्ने प्रचारबाजी सत्यमा आधारित नभएको भन्दै उहाँले भन्नुभयो, 'चीनले कुनै छिमेकी देशको आन्तरिक मामिलामा हस्तक्षेप गरेको छैन र गर्दैन । यो प्रचारबाजी नेपालको आन्तरिक मामिलामा चीनलाई फसाउन खोजिएको हुनसक्छ तर चीन फस्ने छैन ।'

एमाले र माओवादी

स्वार्थको लागि खुलमखुला नीतिगत भ्रष्टाचार गर्ने हरूको गठबन्धनबाट भविष्यमा यस्ता काम स्वतः रोकिन्छन् भनेर आशा गर्नु मुर्खतामात्र हो । देश लुट्ने सवालमा कुन नेता कुन गठबन्धनमा छ भनेर सोच्नु बेकार हो, यिनीहरू जहिले पनि एउटै गठबन्धनमा छन् ।

चुनावको बेलामा नै यिनीहरूका कर्तुतलाई सामाजिक सञ्जाल र सञ्चार माध्यममार्फत छुताछुल्ल पार्नुपर्छ ताकि अर्को ५ वर्ष फेरि यस्तै पश्चातापमा बिताउन नपरोस् । जसले बोलेको कहिल्यै गरेनन् र खाली बोलेर भुक्काउन सफल रहे, त्यस्ताको गठबन्धन ५ वर्षको लागि हामीलाई भुक्काउने खेल होइन भनेर विश्वास गर्न सकिने केही आधार छैनन् ।

गठबन्धन गठबन्धन: रुने कि हाँस्ने

धेरै पार्टीबाट थोरै पार्टी हुनु, बृहत् गठबन्धन हुनु राम्रो हो तर गठबन्धनको नेतृत्व गर्ने पात्रहरू खराब छन् । त्यसैले रुने र हाँस्ने सँगै गरौं । गठबन्धन बनाएकै भरमा खराब पात्रहरू आफ्नो कर्तुतको भागीदार नबनी फेरि हाइहाई बन्ने अवस्था आउनु लोकतन्त्रको अशुभ क्षण हो । गठबन्धनको प्रक्रियालाई हाँसेर स्वागत गरौं तर उही भ्रष्ट नेतृत्वले

गठबन्धनलाई आफ्नो स्वार्थ पूर्तिको अर्को माध्यम बनाउने प्रयासको नागरिक स्तरबाट चर्को विरोध गरौं । वास्तवमा अहिले वामपन्थी र दक्षिणपन्थीको गठबन्धन मात्र बन्न आँटेको तर यतिका वर्षसम्म राज्यशक्ति र स्रोतको दोहन गर्ने सवालमा प्रचण्ड, केपी ओली, शेरबहादुर एकजुट थिए र भोलिका दिनमा पनि यी मिल्नेछन् ।

नागरिकले के गर्ने ?

नागरिकको मुद्दामा होइन, आफ्नो स्वार्थअनुकूल राजनीतिक दल जुट्ने र फुट्ने क्रम जारी छ । भ्रष्टाचार, अनियमितताको मुद्दामा जहिले पनि मिल्ने यी दलले अहिले एकीकरण वा गठबन्धन नाटक मञ्चन गरेका हुन् । व्यवहारमै नदेखेसम्म यिनीहरूले बोलेको कुरामा पटककै विश्वास नगरौं । पछिल्ला २० वर्षमा यिनीहरूले साँच्चिकै के काम गरे घर-घरमा छलफल गरौं । पार्टी वा गठबन्धनको अन्धभक्त बनेर भोट नहालौं । उपलब्ध उम्मेदवारमध्ये भ्रष्टाचार नगर्ने उम्मेदवार पक्का गरेर भोट हालौं । पार्टी वा गठबन्धनले होइन, असल मान्छेहरूको सक्रियताले नै लोकतन्त्र बलियो बन्ने हो । लोकतन्त्रमा असल नागरिकहरू जागरुक बन्ने समय चुनावको समय हो ।

- नागरिक दैनिकबाट

भारतले पञ्चायतसित ३० वर्षमा पनि लिन नसकेको पञ्चेश्वर एवं महाकाली नदी र कर्णाली नदी गणतन्त्रवादी नेताहरूबाट प्राप्त गरेको बताउँदै उहाँले भारतले नेपालका सत्तालोलुप पार्टीहरूलाई पालेपालो सरकारमा पुर्‍याई भारतलाई आवश्यक एउटा एउटा कुरा प्राप्त गर्दै गएको र नेपाललाई नवउपनिवेशको स्थितिमा पुर्‍याएको स्पष्ट पार्नुभयो ।

नेपालका ठूला भनाउँदा शासक पार्टीका नेताहरू व्यवहारले लोकतन्त्रवादी र गणतन्त्रवादी नभई नवसामान्तहरू र निर्वाचित सामान्तवर्गका बाबुसाहेबहरू भएको उहाँले बताउनुभयो । 'तिनीहरूले पार्टी एकता र गठबन्धनको बारेमा आफ्नै पार्टीका नेता-कार्यकर्तासित छलफल नगरेको र सनकको भरमा गरेको बताइएको छ । तिनीहरूको सोच विगतका राणा शासकहरूभन्दा भिन्न छैन । राणाहरू पुराना ढंगका लुगा लगाउँथे, बगरीमा चढेर हिँड्थे भने अहिलेका नवसामान्तहरू नयाँ नयाँ लुगा लगाई विलासी कार र जीपमा गुड्छन् यत्तिमात्रै फरक हो ।' अध्यक्ष बिजुक्छेले भन्नुभयो ।

नेपालको कम्युनिष्ट आन्दोलनमा सच्चा कम्युनिष्टहरूको सैद्धान्तिक संघर्षलाई कमजोर पार्न र देशभक्तिपूर्ण राजनीतिलाई निरुत्साहित पार्न शासक दलहरूले थ्रेसहोल्डको जाल बुनेको बताउँदै अध्यक्ष बिजुक्छेले त्यो जाल धेरै समय न टिक्ने बताउनुभयो ।

को हुन् नेवार ?

.....✍ प्रो. माणिकलाल श्रेष्ठ

काठमाण्डौ, काठमाडौं उपत्यका र उपत्यका वरिपरिका जिल्लाहरू, जसलाई नेपाल मण्डल भनिन्छ, त्यहाँका आदिवासी या मुख्य बासिन्दा नेवारहरूको बारेमा यूरोपेली तथा अन्य थुप्रैले धेरै अनुसन्धानहरू गरिसकेका छन् । यस्ता खाले अनुसन्धानहरू अहिलेसम्ममा अरु जातिहरूको भन्दा धेरै नेवारहरूबारे भएका छन् । तर अझै पनि यकिन कुराहरू स्पष्ट रूपमा थाहा हुन सकेको छैन । त्यसकारण मलाई लागेको कुरा यहाँ प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सरसरती हेर्दा अरु जातिहरूभन्दा नेवार जातिहरूको विशेषता फरक देखिन्छ । जस्तो, तामाङ्ग, गुरुङ्ग, मगर, लिम्बूहरू सबै नश्लमा आधारित गति हुन् । तामाङ्गहरू सबैको एउटै रगत छ, राईहरू सबैको एकै रगत छ र त्यस्तै अरु अरुको पनि एकै नश्ल वा रगतका हुन् । त्यतिमात्र होइन, नेपाली भाषा अथवा खस भाषाभाषीहरू पनि बाहुन, क्षेत्री तथा कामी, दमाई, साकी विभिन्न जातमा विभाजित भएता पनि उनीहरू सबै आर्य रगतका हुन् । तर नेवारहरूमा त्यस्तो छैन । कोही नेवारहरू आर्यन्, कोही नेवारहरू मंगोल र कोही अष्टाङ्गविड नश्लका छन् । संसारका तीनवटा नश्लहरू नेवारहरूमा छन् ।

हुन त ९० प्रतिशतभन्दा बढी तिब्बेती वर्मन अथवा मंगोल छन्, नेवारका नब्बे प्रतिशतभन्दा बढी आदिवासी हुन् र मंगोल मूलका (तिब्बती-वर्मी समूहका) हुन्, तर अरु आगन्तुकहरू पनि नेवार बनेका छन् ।

नश्ल मात्र होइन, धर्मको हिसावले पनि नेवारहरू थरीथरीका छन् । धर्मका हिसावले पनि अहिले नेवारहरू शैव र बौद्ध धर्म मान्नेहरू छन् । पृथ्वीनारायण शाहले उपत्यका जित्नुभन्दा पहिला शैव, बौद्ध, इस्लाम र इसाई धर्म मान्ने नेवारहरू थिए । पृथ्वीनारायण शाहले उपत्यका जितेपछि उनले इसाईहरू सबैलाई 'देश छाडेर जानू, नजानेहरूलाई मार्नु' भन्ने आदेश दिए । त्यसैले त्यतिबेला इसाई धर्म मान्ने सबै नेवारहरू भारत पसे, धेरैजसो बेतिया शहरमा गएर बसे । नजानेहरू सबैलाई फाँसी दिइए र मारिए । त्यसरी त्यतिबेलादेखि इसाई धर्म मान्ने नेवारहरू नै हराएर गए । अहिले फेरि इसाई धर्म मान्ने नयाँ नेवारहरू

उत्पन्न भएका छन् । नेवार मुसलमानहरू भने ज्यादै थोरै भएको हुनाले उनीहरू खस अथवा पहाडी मुसलमानहरू र तराईका मुसलमानहरूसँग मिसिन गए ।

यसरी नेवारहरूको रगत, धर्म अलगअलग रहेको छ । अनुहारै हेर्दा पनि सबै नेवारहरूको एउटै जाति छैन । कुनै नेवारहरूको नाक थेंचो भएको अनुहार देखिन्छ, भने कुनै नेवारहरूको चुच्चो नाक देखिन्छ । त्यसकारण मेरो विचारमा नेवार भनेको कुनै एक Ethnic समुदाय नै होइन, यो त एउटा भाषा वा जातिको समुदाय वा Ethnic Geo-Linguistic Community हो । जो नेपाल भाषा बोल्छन्, उनीहरूलाई नेवार भनिन्छ । नेपाल भाषा भनेको पुरानो किराँत भाषामा लिच्छुवीहरूले बोल्ने संस्कृत मूलको भाषा मिसिएर बनेको नयाँ भाषा हो । नेपाल भाषा बन्नुभन्दा पहिला त नेवारहरूको र तामाङ्गहरूको एउटै भाषा थियो । तामाङ्गहरूले पुरानै भाषा बोलिरहे । नेवारहरू भने नयाँ भाषा बोल्न थाले ।

नेवारको श्रमिक वर्ग, जस्तो- नापित, माली, चित्रकार, नकमी, रञ्जितकार, तण्डुकार तथा खेती गर्ने किसानहरू, ज्यापूहरू सबै तिब्बेती वर्मन वा मंगोल मूलका छन् । नेवारहरूमा यिनीहरूको संख्या ९० प्रतिशतभन्दा बढी छ । नेवार जातिभित्रका केही अरु परिवारहरूको उदाहरण लिऔं । जस्तो कि, नेवारहरूमा श्रेष्ठहरू छन् । श्रेष्ठहरूमा पनि कोही आदिवासी छन् भने कोही बाहिरबाट आएका छन् । ७ सय वर्षसम्म मल्लहरूको राज्य चल्दा उनीहरूले सरकारको ठूलाठूला पदहरू अथवा भारदारहरूमा विभिन्न मानिसहरूलाई नियुक्ति गरे । उनीहरू जुनजुन पदहरूमा नियुक्त भए, त्यही पदअनुसार उनीहरूको थर निर्धारण भयो । जस्तो- मन्त्रीलाई अमात्य, सेनाको प्रमुखलाई प्रधान, राजाको हुकुमी हेर्नेलाई राजभण्डारी, राजाको सन्तानलाई पठाउनेलाई जोशी भनियो । उनीहरूका सन्तानहरूलाई अहिले पनि अमात्य, प्रधान, राजभण्डारी र जोशी नै भनिन्छ । ती सबै भारदार समूहको सामूहिक नाम श्रेष्ठ भनिन्छ । श्रेष्ठ भनेको एउटा जात होइन, यो त पद भयो । यो जातमा कोही मंगोल होलान्, कोही आर्यन् होलान्, कोही यहाँकै आदिवासी होलान्, कोही बाहिरबाट आएका होलान् ।

एउटा उदाहरण लिऔं । नेपालको इतिहासमा हरि सिंहदेवको नाम आउँछ । हरिसिंहदेव तिरहुतको सिमरौन गढका राजा थिए । सिमरौनगढ नेपालको बारा जिल्लामा पर्दछ । त्यस आक्रमणबाट उनी भागेर नेपाल उपत्यकाको भक्तपुरमा शरण लिन आउन खोजेका थिए । तर तिनी बाटैमा मरे । उनका छोराको भक्तपुरको दरवारमा शरण लिए । उनीहरूको थर राजपूत थियो । नेवारीमा 'रा'लाई ला भनिन्छ । त्यसैले उनीहरू थर लायपू भयो । हरिसिंहदेव लायपूका सन्तानहरू श्रेष्ठमा मिल्न गए ।

मल्ल राजा भूपतिन्द्र मल्लको समयमा भारतको गुजरातबाट एकथरि वैद्यहरू आएका थिए । उनीहरू दरवारमा गएर राजाको वैद्यको रूपमा काम गर्न थालेकाले उनीहरूलाई राजवैद्य भन्न थालियो । तिनीहरूसँगै आएका वैद्यहरू तर राजदरवार नपुगेकाहरू श्रेष्ठ नभई अरु जातमा विलिन भए । बाहुनहरूमा पनि बाहिरबाट आएका देवकोटा, रिमाल, आचार्य, सुवेदी, यी विभिन्न थरका उपाध्याय ब्राम्हणहरू ६/७ सय वर्ष पहिले नेपाल उपत्यकामा आएर बसेकाहरूले नेवारी बोले, उनीहरूलाई राजउपाध्याय भनिन्छन् वा नेवारबाहुन पनि भनिन्छ । त्यस्तै, तराईबाट पनि तिरहुते (भ्ना, ओभ्ना मिश्र थरका) बाहुनहरू पनि यहाँ आएर नेपाल भाषा बोलेर नेवार बाहुन बने । यसरी ८/९ सय वर्षपहिले आएर काठमाडौं उपत्यकामा बसेर नेपाल भाषा बोलेपछि उनीहरूलाई नेवार भन्न थालियो । यसरी नेवारहरूको संरचनाको हिसावले हेर्ने हो भने विभिन्न ठाउँहरूबाट आएका र विभिन्न जातिका मानिसहरू एक आपसमा विलय भएर बनेको जाति हो नेवार ।

संस्कृतिकै हिसावले हेर्ने हो भने पनि नेवारहरूको संस्कृति विश्वकै संस्कृतिभन्दा अगाडि देखिन्छ । यहाँका कला र कलाकारका बारेमा रुसका एकजना ठूला इतिहासकार डा. बन्द्रेष्कीले भनेका छन्- 'विश्वमा पुनर्जागरण सबभन्दा पहिला इटालीमा आएको भनिन्छ, तर यो कुरा गलत हो । त्यहाँ पन्ध्रौं शताब्दीमा पुनर्जागरण आएको थियो, नेपालमा एघारौं शताब्दीमा नै ठूलाठूला विश्वप्रसिद्ध मन्दिर र चित्रहरू बनाइसकेका

थिए ।'

त्यस्तै गरेर, मल्लकालमा यहाँ आयुर्वेदमा पनि ठूलो विकास भएको थियो । यो कुरा कोरियामा पनि उल्लेखित छ । ती पुस्तकहरूमा नेपालको ठूलो राजवैद्यले बनाएको औषधीको बारेमा चर्चा गरिएको छ । यसरी एकपटक मल्लकालमा नेवारहरू निककै धेरै विकसित भएका थिए र विश्वमै प्रसिद्धि कमाएका थिए ।

अब नेवारहरू आदिवासी हुन् कि होइनन् भन्ने बारेमा कुरा गरौं ! मेरो विचारमा नेवारहरू आदिवासी नै हुन् । किनभने ९० प्रतिशतभन्दा बढी नेवारहरू आदिवासी नै हुन् । अरु बाँकी प्रतिशतमात्रै पछि बाहिरबाट आएका हुन् । यसरी मिसिने कुरा त जुन जातिमा पनि हुनसक्छ । आदिवासी भन्नेबित्तिकै नेवारहरू शुद्धेखि नै नेपालमा बसेका हुन् त भन्ने प्रश्न पनि उठ्न सक्छ । संसारमा शुद्धेखि बसेका त कोही पनि छैनन् होला । मानव जातिको उत्पत्ति नै कोही चीनमा, कोही अफ्रिकामा भएको भनिन्छ । उनीहरू नै संसारभरि फैलिएका हुन् । त्यसैले आदिवासी भनेर तिनीहरूलाई भनिन्छ, जुन जातिहरू शासक जातिभन्दा पहिला आएर बसेका

हुन् । अहिले नेपालका शासक जाति (नेपाली वा खस भाषा बोल्ने बाहुन क्षेत्री ठकुरी) हुन् । उनीहरू ४/५ सय वर्ष पहिले आएका हुन् भने नेवारहरू त्योभन्दा पहिला नै आएका हुन् । त्यसैले नेवारहरूलाई आदिवासी भन्नुपर्छ ।

अर्को, नेवारहरू जनजाति हुन् कि होइनन् भन्ने बारेमा पनि विवाद छ । नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानले निकालेको नेपाली बृहद शब्दकोषमा जनजातिको परिभाषा 'जंगल फाँडेर खनीखोसी खाने, नागा, कोचे, कुसुन्डाजस्ता शिक्षा आदिमा पछिपरेका, नजिकको परिवेशसँग पनि प्रभावित नभएका पछ्यौटे जाति' भनेर दिइएको छ । यो परिभाषाअन्तर्गत नेवारहरू पर्दैनन् । यो परिभाषाअनुसार नेवारहरूलाई जनजाति भनियो भने नेवारहरूको बेइज्जत हुन्छ भन्न थालियो ।

अन्तर्राष्ट्रिय श्रम संगठनले जनजातिको परिभाषा 'देशको मुख्य शासक जाति जुन छ, त्यो जातिभन्दा अलग्गै भिन्दै भाषा, धर्म संस्कृति भएको जातिलाई जानजाति भनिन्छ' भनेर दिएको छ । किनभने शासक जातिको भन्दा अलग्गै भाषा, धर्म र संस्कृति उत्पीडित हुने गर्छ । नेवारहरूको भाषा कति उत्पीडित छ भन्ने

कुरा त विगतमा मूल्याङ्कनमा आइसकेको छ । त्यसकारण यो परिभाषाअनुसार नेवारहरू जनजाति नै हुन् भन्ने मलाई लाग्छ । यदि नेवारहरू जनजाति हुन् भने मैथिलीहरू किन जनजाति होइनन् भन्ने प्रश्न पनि उठ्न सक्छ । मैथिलीहरूको भाषा अलग्गै भएता पनि उनीहरू हिन्दू धर्म र आर्य संस्कृतिका हुन् । उनीहरूको धर्म र संस्कृति शासकहरूको धर्म र संस्कृतिसँग मिल्छ । त्यसैले उनीहरू जनजाति भएनन् । शासकहरूको धर्म र संस्कृतिभन्दा अलग्गै धर्म र संस्कृति भएकालाई जनजाति भन्ने अर्थमा नेवारहरू जनजाति नै हुन् ।

एकपटक शासक भइसकेका नेवारहरू कसरी जनजाति हुनसक्छन् भन्ने प्रश्न पनि उठ्न सक्छ । तर नेवारहरू कहिले पनि शासक जाति भएका छैनन् । मल्ल राजाहरूलाई नेवार राजा भनिए तापनि उनीहरू नेवारहरू नै होइनन्, ठकुरीहरू हुन् । नेपाल भाषा बोलेर शासकहरू नेवार भएका थिए । उनीहरू शासक छँदा नेवारहरू अलग्गै थिए । पृथ्वीनारायण शाहले मल्लहरूको राज्य खोसेपछि मात्र मल्लहरू नेवारसँग मिल्न गएका थिए ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म:
वि.सं. २००१/१/२७

स्वर्गारोहण:
वि.सं. २०७४/६/१७

स्व. बुद्धि बहादुर महर्जन

यस संस्थाका शेयरधनी सदस्यहरू श्रीमती पार्वती महर्जनज्यू तथा श्रीमती विद्या महर्जनज्यूका पुजनीय पिता **श्री बुद्धि बहादुर महर्जनको** असामयिक निधन भएकोले दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन् भनी ईश्वरसँग प्रार्थना गर्दछौं ।

कीर्तिपुर महिला एकता बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

नयाँबजार, कीर्तिपुर- ५

गरिबी, अन्याय, अत्याचार, भ्रष्टाचार, अशिक्षा, जातीय भेदभाव हाम्रा शत्रु हुन् । यसका विरुद्ध सबै सचेत, सजग र क्रियाशील रहनुपर्दछ ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

चोभारको कार्तिक मेला

काठमाडौँ उपत्यका भित्र बुङ्गमतिमा आर्यावलोकितेश्वर, ललितपुरमा षसर्पन लोकेश्वर, काठमाडौँमा अमोधपास लोकेश्वर, नाला भक्तपुरमा सृष्टिकान्ता लोकेश्वर, कीर्तिपुर चोभारमा आनन्दायी लोकेश्वर गरी पाँच लोकेश्वरहरू छन् ।

यसमध्ये श्री आनन्दायी लोकेश्वरलाई लोकनाथ, आदिनाथ, चोभा छः, आदि नामले प्रसिद्ध छन् । यसलाई ग्रह दशा, भय, रोगबाट मुक्त पार्ने, दीर्घायु, धन धान्ने, कार्यसिद्धी, आदि बर दिने देवताको रूपमा पुजीने गरिआएको छ ।

भक्तजनहरूले महिना महिनामा अष्टमीका दिन उपोसध व्रत बसी सप्तविद्यानोत्तर सत्व पुजा गरी, ध्वजा पताका, भाँडाकुँडा, गरगहना, आदि चढाउने गरी आएको छ । यो मन्दिरको विभिन्न भागमा हालसम्म पनि रहेको देखिएको छ ।

चोभार

चोभार एउटा परापूर्व कालदेखि बस्ती बस्दै आएको उपत्यकाको उच्च स्थानको बस्तीहरू मध्येको एक हो । पूर्वमा प्रभावतीय तिर्थ नख्खु खोला, पश्चिममा अदभूतशक्ति दायिनी अग्नी रूपिनी माता विष्णुदेवीको मन्दिर, उत्तरमा चारुमति चिःखु खोला, बागमती खोला र सुलक्षण तीर्थ, दक्षिणकालीमा ऋद्धिसिद्धिदायक मंगलमूर्ति श्री जलविनायकले घेरिएको काठमाडौँबाट करिव ४/५ किमी दक्षिणमा रहेको छ ।

स्वयम्भू पूराण अनुसार द्वापर युगको अन्त्यमा महामञ्जुश्रीले चन्द्रहास खडग प्रहार गरी कच्छपाल पर्वतलाई दुई टुक्रा पारी पानी पठाइएपछि यो डाँडाको नाम कपोतल पर्वत कच्छपा गिरी नामले मञ्जुश्रीका उपासक, उपासिकालाई बस्ती बसालेको भन्ने छ । धेरै वर्ष पहिले नेपाल शुप्रभा नगर (थानकोट) राजधानी भएको बानासुरको राज्यमा महेन्द्र दमनासुर र कच्छपासुर भन्ने दुई छोरा र प्रभावती नाम गरेकी एक छोरी थिइन । यिनी बहिनीलाई जलक्रिदा गर्न कक्षपासुर सुती दह बनाई दिएका थिए । प्रभावतीले सानैदेखि श्रीकृष्णका छोरा प्रद्युमनलाई बरण गरेका थिए ।

पौराणीक कथा अनुसार महादेवलाई काम बाण प्रहार गरेकोले रिसाई कामदेवलाई भष्म गरिदिएको र रतिको बिलौनाले त्रेतायुगमा कृष्णका छोरा पद्ममनसँग प्रभावती भई मिलन हुने बरदान पाए अनुसार प्रद्युमन र प्रभावतीको विवाह भएको र उनीहरूको लागि श्रीकृष्णले चक्र प्रहार गरी कच्छपासुरलाई छेदन गरी पानी पठाई बस्ती बसालेको र यो कच्छपको शरीर पछि पवित्र भएकोले यस चोभारलाई कर्मगिरी कच्छपाल पर्वत पनि भनि आएका छन् । चक्र अडेकोलाई चक्रतीर्थ पनि भनि आएको छ ।

जात्रा पर्व

यो उपत्यकाको दह बस्ती योग्य भएपछि चोभारको गल्छीबाट पानी बगाएपछि पूर्व प्रभावती नख्खु खोलाको दोभान पश्चिम वागमती किनारामा रहेको बालकमारी देवी नजिक उत्तर सुलक्षण तीर्थ, बागमतीबाट बगि आएको जोडिने त्रिवेनी ठूलो तिर्थ हो । यसलाई प्रभातीय तिर्थ र जयश्रीतीर्थ पनि भनिन्छ । यसै तीर्थमा देउताको मूर्ति फेला परेपछि यस देवतालाई चैत्रशुक्ल अष्टमीको दिन बाजागाजाका साथ चोभारमा लागि बहालमा मन्दिर बनाई विराजमान गराईएको हो । यही देवतालाई आनन्दायी लोकेश्वर भनि मानि आएको हो ।

यस देवतालाई पाएको बेलामा माथि हेरेकोले (चोभाय गरेको) माथि देखाएकोले चोभा छः भन्ने गरेको भन्छन् भने च्वे (माथि) बहालमा रहेको देवता भएकोले चोबाहाः च्योः भन्ने गरेकोमा अपभ्रंस भई चोभा च्योः हुन गएको पनि भन्ने गरेका छन् । यसैको नामबाट हाल चोभार नामाकरण भइरहेको छ ।

प्रत्येक साल चैत शुक्ल प्रतिपदाको दिन दिउँसो साईँतमा आदिनाथ नुहाउने (चोभाःन्हव) भनि मन्दिर वहाल बाहिर पूर्वतिरको दबलीमा ल्याई चार कुनाबाट चारजना पुजारीले घडाबाट चोखो पानीले नुहाइदिने गरिन्छ । त्यहाँबाट मन्दिरको पूर्वतिर रहेको मण्डपमा राखिने गर्दछन् । आजभोलि सुरक्षाको दृष्टिकोणले भनि मन्दिर भित्रै राखिने गर्दै आइरहेको छ । यसै चैत शुक्ल अष्टमीका दिन विहान सुरुमा पाएको स्थान त्रिवेणी तीर्थ, प्रभातीय तीर्थमा पुजारीहरूले खोलाबाट बगिआएको भेटाएको रूपमा खोलाबाट बगाएको फुल कलशमा राखी ल्याई त्यही निर्मित डबलीमा राखी सवै दर्शनार्थीहरूलाई दर्शन र पूजा गराउने गर्दछन् । त्यसैदिन साँझ ३-४ बजेतिर बाजागाजाका साथ माथि बहालमा लागि मन्दिरको बहालभित्रको पूर्वतिरको दबलीमा कलश र मूर्ति राखी जन्म देखि बुढाबुढी पासनीसम्मको कर्म क्रिया गराई पुनः मन्दिरभित्र राखिने गर्दछ ।

यो पर्वलाई चोभार वासीहरूले स्थानीय जात्राका रूपमा पाहुना बोलाई भोज गराई मनाउने गर्दछन् ।

स्वास्थ्यवर्दक

यो स्थान उपत्यकाको दृष्यावलोकनको लागि र विहान घुमफिर गर्नको लागि एक अनुकूल वातावरण भएको स्थान हो । धेरै पहिलेदेखि यो स्थानमा निरोगी र स्वस्थ बन्नको लागि विहान सवेरै देवता दर्शन गर्न आउने चलन चलि आइरहेको छ ।

सूर्य उडाउनु पूर्व विहानी हावा अमृतमय हुने र यसै हावामा हिँड्नुले गर्दा निरोगी, स्वस्थ र शरीरको स्फूर्ति बढ्ने हुन्छ । आज भोलि यसलाई मनन गरी धेरै मानिसहरू विहान हिँड्नुले (मनिर्ड वाक) गर्ने गरी आएका छन् ।

यस स्थान उकालो

चढनुपर्ने हुँदा स्वासप्रस्वास बढ्ने र विहानी हावा (अक्सिजन) बढी प्राप्त गर्ने हुँदा शरीरलाई धेरै फाइदा हुने गरिआएको छ । यसैकारण आज भोली साना, ठूला, उमेर छिपेका समेतले वर्षभरि नै यस आनन्दायी लोकेश्वर दर्शन गरी आफूलाई स्वस्थ र स्फूर्त बनाई

आइरहेका छन् ।

कार्तिक मेला

वर्षभरिमा दुईपटक

अर्जुन महर्जन, सहिदपथ, पाँगा

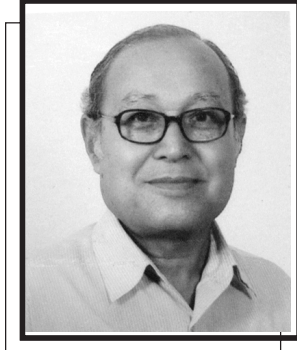
मनमोहक वातावरण हुन्छ । कार्तिक महिनाको हावापानी पनि धेरै मनमोहक वातावरण भएको हुन्छ । यसै समयमा यस आनन्दादी

एक महिनाको मेला लाग्दछ ।

विशेष यस समयमा चञ्चल मन भएको उमेरदार मानिसहरू धेरै आउने गर्दछ । यसै भेटघाटबाट धेरैको घरजम भएको पनि सुनिन्छ ।

यस महिनाको अन्तिम पाँच दिन व्रत बस्ने पनि चलन छ । यसलाई नेवारीमा माय अर्षे व्रत बस्ने भन्दछन् । यसमा धर्म गर्ने विचारले र कोही आइमाईहरूको घर व्यवहार मिल्न नसकि माइत बसी रहनुपर्ने अवस्था आइरहेकाहरू पनि यस व्रतमा भाग लिने गर्दछन् । यहाँ व्रत बस्न आउनेहरूले घरमा खबर नगरी आउनुपर्ने चलन छ ।

व्रतको ५ दिन फरक फरक पानी मुहानमा नुहाउने, पुजारी र रेखदेख गर्नेले दिएको पानी बाहेक अरु केही खान हुँदैन । एकादशीबाट शुरू भई पूर्णिमासम्म पाँच दिन पुरा गरी भोलिपल्ट छैठौँ दिन नव वर्षको उपलक्ष्यमा नेवारहरूले सगुन लिने म्हःपुजामा जसरी मण्डप बनाई पुजा गरिन्छ, त्यसरी नै बिमीरो राखी सगुन दिने चलन छ । त्यसमा आईमाईको लोग्नेको घरतर्फबाट व्रत उठाउन आएमा म्हःपुजाको दिन श्रीमानको पुजा गर्न नपाएकोमा यो दिन पुजा सम्पन्न गरी घर फर्कन्छ । श्रीमानको तर्फबाट पुजामा सम्मिलित हुन

नआएकाहरूको उक्त पुजाको सगुन विमिरोलाई पुजारी (पान्जु)हरूले मन्दिरमा मिलाई राखी छोडेको हुन्छ । पछि कुरा मिलेमा पुजारीहरूले अरुसँग विवाह गरी दिन पाउने हुन्छ र विवाह गरिदिन्छ । करिव ४०-४५ वर्ष पहिले कीर्तिपुरका आईमाईलाई यस्तै तरिकाले चोभारमा विवाह गरिदिएको छ भन्ने सुन्नामा आएको छ ।

अन्य धर्मावलम्बीहरू व्रत बस्छन् र पुरा भएपछि आफ्नै किसिमले पुजा गरी घर फर्कन्छन् । यसरी विभिन्न थरिले व्रत बसी यस भेगका अन्यले पुजा आज्ञा गरी भोजन गरी कार्तिक मेला सम्पन्न गर्दछन् । शरीरलाई स्वस्थ र स्फूर्ति दिने अनुकूल वातावरण भएको स्थानको श्री आनन्दायी लोकेश्वरको दर्शन गरी विहानको घुमफिरबाट हामी पनि निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार गरी निरोगी र स्वस्थ बनौं । आनन्दायी लोकेश्वरबाट हामी सबै निरोगी, स्वस्थ र स्फूर्ति बनाई आरामले जीवनयापन गर्ने वरदान पाउँ ।

निर्वाचनको मिति नसार्न प्रमुख निर्वाचन आयुक्तको आग्रह

काभ्रे । प्रमुख निर्वाचन आयुक्त डा. अयोधीप्रसाद यादवले आगामी मंसिरमा हुने निर्वाचनलाई अप्रिय हुने कुनै निर्णय नगर्न सरकारसँग आग्रह गर्नुभएको छ ।

मंसिर १० र २१ गते हुने प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभा निर्वाचनमा खटिने मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन अधिकृतका लागि सञ्चालित निर्वाचन सञ्चालन र व्यवस्थापनसम्बन्धी दुई दिवसीय तालिमको मंगलबार उद्घाटन गर्दै उहाँले आयोग निर्वाचनको व्यवस्थापन तथा तयारी जोडतोडका साथ अधि बढिसकेको हुँदा निर्वाचनलाई अप्रिय हुनेखाले निर्णय नलिन आग्रह गर्नुभएको हो ।

डा. यादवले भन्नुभयो, 'निर्वाचनको मिति जति नजिकिँदै आइरहेको छ, राजनीतिले हामीलाई त्यति नै अप्ठेरो महसुस गराइरहेको छ, के-कसो हुन्छ भन्ने अवस्था रहेको छ, निर्वाचनको मुखमा आएर अप्रिय किसिमको निर्णय भएमा आयोगलाई अप्ठेरो हुन्छ ।'

उहाँले कानुन, नियम र निर्देशिकाहरू अन्तिम रूप दिइसकिएकाले कहीं कतैबाट पनि निर्वाचनमा कुनै किसिमको

व्यवधान नआओस् भन्नुभयो । प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचन एकै पटक दुई चरणमा गर्ने काम निकै कठिन र चुनौतीपूर्ण रहे पनि त्यसलाई स्वीकारेर आयोग अधि बढिरहेको बताउँदै डा. यादवले जसरी भए पनि निर्वाचन जितेर माथि पुग्ने र त्यसपछि मतदातालाई बेवास्ता गर्ने प्रवृत्ति नदेखाउन राजनीतिक दल र उम्मेदवारलाई सल्लाह दिनुभयो ।

निर्वाचनमा खटिने कर्मचारीले राजनीतिक आस्थाको आधारमा कसैप्रति आग्रह वा पूर्वाग्रही नभई निर्भीक, स्वच्छ र स्वतन्त्र भएर काम गर्न निर्देशन दिँदै डा. यादवले कार्यसम्पादन गर्दा निर्वाचनको मूल्य र मान्यतालाई जुनसुकै अवस्थामा आँच आउन नदिनेतर्फ हेक्का राख्न सुझाव दिनुभयो ।

सो अवसरमा निर्वाचन आयुक्त सुधीरकुमार शाहले इतिहासले दिएको निर्वाचनको जिम्मेवारीलाई तोकिएकै समयमा पूरा गर्न आयोग दृढ रहेको बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, 'निर्वाचनमा खटिने सबैको कार्यसम्पादन उत्कृष्ट होस्, वैकल्पिक व्यवस्था गर्नुपर्ने अवस्था नआओस्, निर्वाचनलाई सफल तुल्याउने

गरी दृढ इच्छाशक्तिसहित काम गर्नुस् । समन्वय र सहमति कायम गरेर काम गर्नुस् ।' निर्वाचन आयोगका सचिव वेगेन्द्रराज शर्मा पौड्यालले पुनःनिर्वाचन गर्ने अवस्था सिर्जना नगर्न तथा समस्याको समाधान स्थानीय तहमै गर्न सुझाव दिनुभयो ।

संयुक्त राष्ट्रसंघीय निर्वाचन सहायता परियोजना निर्देशक भिनसेन्ट क्रुजले स्थानीय तहको निर्वाचन ऐतिहासिक रूपमा सफल भएकोमा बधाई ज्ञापन गर्दै आगामी निर्वाचनको सफलताको कामना गर्नुभयो ।

आयोगका सहसचिव नवराज ढकालले नेपालको संविधान कार्यान्वयनका सन्दर्भमा भइरहेका निर्वाचनको ऐतिहासिक जिम्मेवारी र संकल्प पूरा गर्न आयोग दृढ रहेको

बताउनुभयो ।

काभ्रेपलाञ्चोकका प्रजिअ शिवप्रसाद सिखडाले प्रमुख कार्यभारको रूपमा रहेको आगामी निर्वाचनलाई सफल तुल्याउन सबै पक्षबीच समन्वय र सहयोग हुन आवश्यक रहेको धारणा व्यक्त गर्नुभयो ।

उक्त प्रशिक्षणमा प्रशासकीय अदालतका अध्यक्ष काशीराज दाहाल र सर्वोच्च अदालतका मुख्य रजिष्ट्रार नहकुल सुवेदी र उपमहालेखा परीक्षक बाबुराम गौतमले आचारसंहिताको पालना, आर्थिक अनुशासन र पारदर्शिताको विषयमा मंगलबार प्रशिक्षण दिनुभएको थियो । प्रशिक्षणमा ७७ जिल्ला न्यायाधीश, नौ न्यायाधीश र न्यायसेवाका द्वितीय श्रेणीका अधिकृतको सहभागिता छ ।

चौथो किपू कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता शनिबार सम्पन्न हुने

कीर्तिपुर । देवढोका व्याडमिन्टन समूह र इन्द्रायणी परिवार क्लव देवढोका कीर्तिपुरको आयोजनामा संचालित चौथो किपू कप खुला डबल व्याडमिन्टन प्रतियोगिताको फाइनल खेल तथा समापन समारोह शनिबार हुने भएको छ ।

आज शुक्रबार आकाश छुन्त्याल/अविषेक गुरुङको जोडीसँग सुरज तन्डुकार र विजेन्द्रलाल श्रेष्ठबीच र दोस्रो खेल दिपेश शाक्य/सान्त डंगोलसँग शंकर महर्जन र सुदन महर्जनबीच सेमिफाइनल खेल हुँदैछ ।

बिहीबार भएको क्वाटर फाइनल खेलमा आकाश/अविषेकको जोडीले चन्दन महर्जन र राजमान महर्जनलाई २१-१७, २१-१३ ले, सुरज र विजेन्द्रलालको जोडीले पुष्प खड्का र अजय पाण्डेको जोडीलाई २१-१६, १६-२१ र २१-९ ले, दिपेश र सान्तको जोडीले सन्तोष श्रेष्ठ र काजी काकीलाई २१-११ र २१-१५ ले र

शंकर/सुदनको जोडीले दिप्रिशमुनी बज्राचार्य र ओममुनि बज्राचार्यलाई २१-१२ र २१-१० ले पराजित गरी अन्तिम चारमा प्रवेश गरेको हो ।

फाइनल खेल शनिबार विहान ७ बजे हुने आयोजकले जनाएको छ ।

समापन खेलमा कीर्तिपुर नपाका प्रमुख रमेश महर्जनको प्रमुख आतिथ्यमा

विजयी खेलाडीहरूलाई नगद, ट्रफी, प्रमाणपत्र प्रदान गरिने कार्यक्रम रहेको छ ।

यस पटकदेखि प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने खेलाडीहरूलाई नगद १५ हजार, १० हजार र ५ हजार प्रदान गर्ने आयोजकले बताए ।

असोज २१ गतेबाट सुरु भएको प्रतियोगितामा ३२ वटा टीम सहभागी थियो ।

विश्व शारीरिक सुगठनमा कीर्तिपुरकी ननितालाई रजत पदक

काठमाडौं । नेपाली शारीरिक सुगठन खेलाडी ननिता महर्जनले ठूलो फड्को मारेकी छिन् । ननिताले पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय रजत पदक जितेकी छिन् ।

मंगोलियाको उलन्बटारमा जारी नवौं विश्व शारीरिक सुगठन च्याम्पियनसिपमा ननिताले आइतबार रजत पदक जितेकी हुन् ।

ननिताले महिला १६० सेन्टीमिटर उचाईमा रजत जितेको नेपाल शारीरिक सुगठन तथा फिटनेस संघका महासचिव राजन श्रेष्ठले जनाएका छन् ।

फाइनलमा ननितासहित मंगोलिया, इटाली र भियतनामका गरी ४ खेलाडीले प्रतिस्पर्धा गरेका थिए । मंगोलियाले स्वर्ण जित्दा इटालीले कांस्यमा चित्त बुझायो ।

खेल सुरु गरेको छोटो अवधिमा ननिताले विश्व शारीरिक सुगठनमा पदक जितेको यो दोस्रो अवसर हो । गत वर्ष थाइल्यान्डमा

भएको यसै प्रतियोगिताको आठौं संस्करणमा ननिताले ऐतिहासिक कांस्य जितेकी थिइन् ।

ननिताले २०७३ सालमा काठमाडौंमा भएको प्रथम मिस्टर काठमाडौं तथा महिला फिटनेस प्रतियोगिताबाट आफ्नो करियर थालेकी थिइन् । त्यस प्रतियोगितामा ननिताले स्वर्ण जितेकी थिइन् ।

प्रतियोगितामा ननिता र २ पुरुष खेलाडी गरी ३ खेलाडीले नेपालको चुनौती प्रस्तुत गरेका थिए । रुजेशले ६० केजीमा कांस्य जिते भने ५५ केजीमा कमल भण्डारी प्रि जजिड राउन्डबाट बाहिरिएका थिए ।

सातौं वडाव्यापी बास्केटबल जारी

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर बास्केटबल एकेडेमी र कीर्तिपुर नगरपालिकाको संयुक्त आयोजनामा संचालित सातौं कीर्तिपुर नगरपालिका वडाव्यापी बास्केटबल प्रतियोगिता कीनपा वडा नं. १० नयाँबजारस्थित सामुदायिक बास्केटबल कोर्टमा जारी छ ।

बिहीबार भएको पुरुष खेलमा वडा नं. १० 'बी' ले वडा नं. ५ लाई ६१-५३ स्कोरले र वडा नं. १ ले वडा नं. १० 'ए'लाई ५८-५१ ले पराजित गरेका थिए ।

त्यसैगरी महिला खेलमा वडा नं. ९ 'बी'लाई ७-३ ले र वडा नं. १० 'ए'ले वडा नं. ३ लाई ७-३ ले पराजित गरेको थियो ।

प्रतियोगिता यही

शनिबारसम्म संचालन हुनेछ ।

आज शुक्रबार पुरुष खेलमा वडा नं. ९ र १० 'बी' र वडा नं. २ र ७ बीच खेल हुने आयोजकले जनाएको छ । त्यसैगरी महिलामा वडा नं. १ 'ए' र १० 'ए' बीच खेल हुँदैछ ।

प्रतियोगिता पुरुष ८ वटा र महिला ७ वटा टीम सहभागी भएका थिए ।

ग्यास्ट्रिकका रोगीले चाडबाडमा कस्तो जीवनशैली अपनाउने ?

– डा. रविन शर्मा

नेपाली हिन्दूहरूका दुई ठूला पर्व दसैँ लगतै र तिहार नजिकिँदैछन् । सबैभन्दा रमाइलो पक्ष यी चाड र खानपान सँगसँगै जोडिएर आउने गर्छन् । दसैँमा आ-आफ्नो क्षमताअनुसार सबैले घरमै विशेष परिकार बनाएर आफन्तसँगै बसेर खाने चलन छ । यसरी पाक्ने खानाहरू प्रायः चिल्लो तथा मसलायुक्त नै हुने गरेको पाइन्छ । अरू परिकारमा पनि चिनीजन्य पदार्थको बढी प्रयोग हुन्छ, त्यो स्वास्थ्यका लागि फाइदाजनक होइन । रमाइलो गर्ने बहानामा धुम्रपान र मद्यपानको पनि बढी नै प्रयोग हुन्छ ।

यस्ता खानेकुराले कोलेस्ट्रॉल तथा ग्यास्ट्रिक, ब्लडप्रेसर, डायबिटीज, दम, युरिक एसिड जस्ता समस्या बल्भार्छ । चाडपर्वमा विशेषगरी खानपानमा नियमितता हुन्छ । बढी चिल्लो, अमिलो, पिरो, तुनिलो मसालेदार खानाको अत्यधिक सेवनले पेटमा पनि गडबडी हुन्छ । यसले निम्त्याउने समस्या नै ग्यास्ट्राइटिस हो । यसले पेटमा निकै ठूलो समस्या निम्त्याउन सक्छ ।

खाने नली, पेट र सानो आन्द्राको कुनै भागमा घाउ हुनु अथवा सानो आन्द्रा सुनिनुलाई पनि ग्यास्ट्राइटिस भनिन्छ । ग्यास्ट्रिकको समस्या हुने अधिकांश नेपालीमा यी र यस्तै कारणले पेट दुख्ने हुन्छ । खानाको समय नमिल्दा र धुम्रपान तथा मद्यपानको अत्यधिक प्रयोगले ग्यास्ट्राइटिस गराउँछ । पेटमा भएको एसिड माथि आउने क्रमलाई भने ग्यास्ट्रो इसोफ्याजियल रिफ्लेक्स डिजिज (जिइआरडी) भनिन्छ । सामान्यतया पेटमा सबैलाई केही न केही समस्या आई नै रहेको हुन्छ । पेटको समस्या भन्नाले माथिल्लो पेट दुख्नु, खाना खाएपछि पेट दुस्स हुनु, अमिलो डकार आउनु, अमन हुनु, अपच हुनु नै हो ।

धेरै तनाव लिने व्यक्तिमा पनि पेटको समस्या आउँछ । पेटमा भएको एसिड तथा खाएको खानेकुरा अलिकति मात्र माथि आउँदा खाने नलीको भित्री छालामा चोट पुग्छ । जसले गर्दा छाती पोल्ने, मुटु पोल्ने, अमिलो पानी र डकार आउने हुन्छ । जिइआरडीको समस्यालाई पनि ग्यास्ट्राइटिस भएको ठानेर आफूखुसी औषधि खाँदा सानो आन्द्रामा घाउ हुन सक्छ । कतिपयमा लामो समयसम्म पनि यस्ता समस्याले सताउने गर्छ र ती पछि गएर पेटका दीर्घ रोगी नै भएर जान्छन् ।

जसलाई क्षणिक रूपमा ग्यास्ट्रिक जुन हुने गर्छ, सामान्य औषधि सेवनले ती समस्या समाधान भएर जान्छन् । यदि यही समस्या लामो समयसम्म पनि समाधान भएन र बल्भियो भने ग्यास्ट्राइटिस हुने गर्दछ ।

त्यस्तै छाती पोल्ने, धेरै डकार आउने, दाँतको समस्या, स्वरमा परिवर्तन आउने रिफ्लेक्स

डिजिज हो जुन एसिडको कारणले हुने गर्दछ । पेटबाट खानाको पाइपमा उल्टो दिशामा एसिड गएर त्यसले खानाको पाइप ड्यामेज गर्ने तथा घाँटी दाँत लगायत अरू अंगहरूमा असर गर्दछ । एसिडको अर्को रूप हो— रिफ्लेक्ट डिजिज ।

पेटको समस्या बढ्नुको मुख्य कारण नै खानाको गडबडी, खानामा बढी चिल्लो पिरो तथा अमिलो पदार्थको सेवन हो । त्यस्तै, विभिन्न किसिमका पेय पदार्थहरूको सेवन, धुम्रपान, कामको चापले गर्दा उत्पन्न हुने तनाव, एन्जाइटिक जस्ता कारण ग्यास्ट्रिक एसिड बढेर ग्यास्ट्रिकको लक्षणहरू देखा पर्दछन् ।

विशेषगरी गरिब राष्ट्रहरूमा पानीबाट सर्ने ब्याक्टेरिया जुन हाम्रो पेटमा लामो समयसम्म बाँच्न सक्छ, जसलाई 'हेलिकोब्याक्टर प्लोरी' भनिन्छ । यसको कारणबाट पनि पेटमा विभिन्न समस्या उत्पादन हुने गर्छ । ग्यास्ट्रिक हुने र पछि त्यसबाट अल्सर समेत हुने गर्छ । सरसफाइको अभाव भएको क्षेत्रमा यस्ता किसिमका ब्याक्टेरियाले आक्रमण गर्ने गर्छन्, जसको मुख्य स्रोत फोहोर पानी नै हो ।

ग्यास्ट्रिक गराउने अन्य कारक तत्वमा विभिन्न औषधि पनि पर्छन् । दुखाइ कम गराउने ब्रोफिन, आयुर्वेदिक औषधिहरूले पनि ग्यास्ट्रिक गराउँछन् ।

ग्यास्ट्रिक हुँदा पेट फुल्ने, खाना अपच हुने जस्ता सामान्य लक्षणहरू देखा पर्छन् । समयमै सामान्य औषधि सेवन गर्ने हो भने ठिक त हुन्न तर बल्भइहाल्यो भने यसले भयंकर रूप लिन्छ । ग्यास्ट्रिक बल्भिएमा अल्सर हुने र त्यसबाट ब्लिडिङ भएर उल्टीमा रगत देखिने, पिसाब कालो हुने, तौल कम हुने जस्ता जटिल समस्या उत्पन्न हुन्छन् ।

चाडपर्वको समयमा कलेजोको रोग बल्भिने सम्भावना एकदमै बढी हुन्छ । विशेषगरी अल्कोहल, पेय पदार्थको सेवनले कलेजोमा समस्या निम्तिन्छ । कलेजोको समस्या हुने मान्छेले मदिरापान बढी गर्दा जन्डिस पनि थपिन हुन्छ ।

लामो समयदेखि डिङ्क्स गर्नेहरूको कलेजोमा संक्रमण भइसकेको हुनाले चाडपर्वहरूमा सचेतता अपनाउनुपर्छ । रमाइलो गर्ने बहानामा मदिरा स्वाट्ट पार्दा कलेजो ड्यामेज हुने सम्भावना बढ्न सक्छ । यस्तोमा उल्टीमा रगत जाने, पेटमा पानी जम्ने, खुट्टा सुनिने जस्ता लक्षण देखा पर्दछन् ।

कलेजोको समस्या डिङ्क्ससँग सम्बन्धित हुन्छ । धेरै मदिरा सेवन गर्नेको मात्र कलेजो खराब हुन्छ भन्ने होइन मादक पदार्थ सेवन नगर्ने व्यक्तिलाई समेत कलेजोको समस्या हुन सक्छ ।

कलेजोका बिरामी दुई प्रकारका हुन्छन्— मादक पदार्थ सेवन गर्ने र नगर्ने । अहिले मादक पदार्थ सेवन नगर्नेहरूमा पनि यो

समस्या बढ्दै गएको छ । ब्लडप्रेसर, सुगर, अत्यधिक मोटोपन अनि फास्टफुड खाने सहरी वर्गका मानिसमा कलेजोको समस्याहरू देखा पर्ने गरेको पाइन्छ ।

उत्साह उमंगको समयमा खुसी साटुन मदिरा नै सेवन गर्नुपर्छ भन्ने छैन । लगातार ग्यास्ट्रिकको समस्या छ भने दुई घन्टाको फरकमा खाना खाने, जसले गर्दा पेट खाली हुने समय कम हुन्छ । बढी समय पेट खाली राख्दा त्यसमा ग्यास जम्मा हुने गर्दछ, जसले पेट दुखाउने, फुलाउने काम गर्छ । त्यसैले सादा हल्का खानेकुरा दुई घन्टाको फरकमा सेवन गरिरहने बानी बसाल्नुपर्छ । बिहान उठ्नेबित्तिकै दुई गिलास पानी खाने गर्नुपर्छ, जसले खानाको पाइप सफा राख्न तथा पेट सफा राख्न मद्दत गर्दछ । दिनमा लगातार पानीको मात्रा भइराख्नुपर्दछ ।

चाडपर्वमा खाना बनाउँदा कम तारेको परिकार बनाउने, अमिलो, पिरोतिर नलाग्ने, आफ्नो खानाको व्यवहारमा नियन्त्रण गर्नु भने ग्यास्ट्रिक बल्भिने सम्भावना कम रहन्छ । यसरी ध्यान दिँदा पनि पेटको समस्या समाधान भएन भने अस्पताल गएर जेकजाँच गरी उपचार गर्नुपर्छ । ग्यास्ट्रिकको समस्या भएका व्यक्तिले विशेषगरी आयुर्वेदिक औषधिको प्रयोग बढी गरेको पाइन्छ । बिना परीक्षण र त्यसको विश्वसनीयता जाँच गरेपश्चात् मात्र प्रयोग गर्नु उचित हुन्छ ।

(डा. शर्मा वयोधा अस्पतालका पेट तथा कलेजो रोग विशेषज्ञ हुन्)

प्रस्तुति: गीता कठायत

- स्वास्थ्यखबरपत्रिका

ग्यारेन्टी उपचार

नशा च्यापिएको घुँडाको दुखाई

आश्चर्यजनक रूपमा ग्यारेन्टी निको पार्ने

- ♦ जाँड-रक्सीको कुलन ग्यारेन्टी छुटाउने
- ♦ मुँह नबारीकन सुगर कन्ट्रोल गर्न
- ♦ महिला/पुरुषको यौन पावर बढाउन
- ♦ पेटको दाग अनुहारको चाँयापोतो हटाउन
- ♦ भूँडी घटाउन/शरीरको तौल बढाउन
- ♦ स्तन घटाउन, बढाउन/टाईट पार्न

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

दुरसंचारको गेटसँगै

फोन नं. ४३३६७०१

९८०३५०२२५९, ९८४९९८१९७६

Free Home Delivery

Not For Medicinal Use